

OKRUŽNI SUD, Genova

Presuda od 28.XII 1959.

A.A. Agenzia Marittima Olandese c/a
Odino-Valperga ITALEUROPA S.p.A. i
S.p.A. F.lli Orsenigo

Jamčevno pismo - Ako stranke prilikom izdavanja jamčevnog pisma nisu postupale u zloj namjeri da oštete treće osobe, tom pismu treba priznati pravovaljanost

Jedna talijanska firma prodala je engleskom kupcu određenu količinu željeznih profila pod uvjetima FOB Genova. U izvršenju toga posla svaka stranka je imenovala svoje zastupnike - špeditere, koji su se - u njihovo ime - morali pobrinuti za transport robe. Prije nego što je roba bila ukrcana na brod, špediter - koji je nastupao u ime kupca - zatražio je od brodaru čistu teretnicu, a on je brodaru dao jamčevno pismo.

Na temelju takve teretnice prodavalac je dobio kupovninu. Međutim, kako je roba na odredište stigla u neurednom stanju /bila je jako zardjana/, brodar je nadoknadio štetu kupcu, pa traži od prodavaoca i kupčevog špeditera, koji mu je izdao jamčevno pismo, da mu nadoknade iznos koji je on morao platiti kupcu - primaocu.

Sud je odbio tužbeni zahtjev sa slijedećim bitnim obrazloženjem:

Ustanovljeno je da je jamčevno pismo izdano i unatoč činjenici da je, još prije ukrcanja željeza, bilo očito da je roba jako zardjana.

Poznato je - kaže sud - da postoji običaj da krcatelji izdaju vozarima jamčevna pisma s kojima im jamče da će im naknaditi štetu, koju bi imali radi izdavanja čiste teretnice. Kolikogod u teoriji bilo sporno pitanje izdavanja tih pisama, ipak se u praksi ustalio običaj da se takva pisma priznaju kad su ona izdana u slučajevima kod kojih zapovjedniku broda nije bilo moguće - radi brzine ukrcanja i drugih opravdanih razloga - pristupiti točnom utvrđivanju istinitosti podataka koje mu je dao krcatelj radi unašanja u teretnicu. Bilo bi neopravdano u takvim - kao i u sličnim slučajevima sporova između brodara i krcatelja o stanju tereta - zahtijevati od zapovjednika broda da u teretnicu unese klauzulu koja bi u stvari onemogućila njenu negocijabilnost. Jamčevna pisma, koja se izdaju pod ovim okolnostima, mogu biti priznata.

Drukčija je situacija kad se krca jedan teret za koji je očito da je u nepravilnom stanju. U tim slučajevima jamčevno pismo, mjesto da bude pozitivan rezultat prijekih potreba pomorske trgovine, postaje sredstvo kojim se obmanjuju treće osobe. U stvari teretnica je temelj svim dokumentarnim kreditnim operacijama, jer upravo radi povjerenja koje se daje navodima koja ona sadrži u pogledu težine, broja i vanjskog izgleda tereta, banke i trgovci plaćaju odnosne fakture. Kad je, dakle, jamčevno pismo već unaprijed određeno da se pomoću njega isposluje da se imao teretnice plati ono što se inače ne bi platilo da je teretnica sadržavala opasku koju je morala sadržavati, to pismo vrši jednu ekonomsko-socijalnu funkciju kojoj se ne smije dati pravna zaštita.

/Dir.mar.1961, I, str.114-117/

B.J.

Bilješka.- U časopisu "Medjunarodni transport" /br.6/1961.str. 552/ objavljen je prikaz presude Okružnog privrednog suda u Rijeci, koji je raspravljao pitanje vrijednosti jamčevnog pisma. /Presuda u prikazu - na žalost - nije pobliže označena/. U toj presudi sud je - načelno - zauzeo isto stajalište kao i Okružni sud u Genovi, naime da jamčevno pismo vrijedi, ako je izdano i prihvaćeno bez loših pobuda na strani krcatelja i brodarara. Medjutim, barem iz prikaza, ne slijedi u čemu sud vidi da nisu postojale loše pobude. U konkretnom slučaju radilo se o prijevozu određenog broja vreća amonijum nitrata. Prvi oficir palube ustanovio je da je ambalaža ukrcanog tereta loša, da su vreće bile djelomično vlažne, i da je sadržaj u vrećama bio u otvrdnutom stanju. Zato je u potvrdu ukrcaja bila unijeta opaska iz koje je proizlazilo takvo stanje tereta. Špediter je izdao jamčevno pismo da opaska iz potvrde o ukrcaju ne bude unesena u teretnicu.

Prema stajalištu koje je zauzeo Okružni sud u Genovi, u ovom slučaju se ne bi smjela priznati valjanost jamčevnog pisma, jer su stranke znale da teret nije u ispravnom stanju. Čini nam se da se ovo stajalište može opravdano zastupati.

I unatoč spomenute presude Okružnog privrednog suda u Rijeci, ovo pitanje kod nas još nije definitivno riješeno, jer razlozi suda u pogledu nepostojanja loših pobuda na strani krcatelja i brodarara nisu - barem koliko slijedi iz citiranog prikaza - konkretno izneseni, već - izgleda - da se osnivaju na nedovoljno obrazloženoj impresiji suda.

B.J.